



# ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

## КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

---

### В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення)»  
(реєстр. № 5534 від 12 грудня 2016 року)**

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 17 травня 2017 року (протокол №59) на відповідність Конституції України проект Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення)» (реєстр. № 5534 від 12 грудня 2016 року) (далі – Законопроект), поданий народним депутатом України Яценком А.В.

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту він розроблений з метою покращення стану забезпечення та захисту прав і свобод людини і громадянина, власності, громадського порядку та громадської безпеки тощо від злочинних посягань.

Для досягнення мети автором пропонується частину п'яту статті 72 Кримінального кодексу України викласти у новій редакції та встановити наступне: попереднє ув'язнення зараховується судом у строк покарання у разі засудження до позбавлення волі день за день або за правилами, передбаченими у частині першій цієї статті. При призначенні покарань, не зазначених в частині першій цієї статті, суд, враховуючи попереднє ув'язнення, може пом'якшити покарання або повністю звільнити засудженого від його відбування.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

У Конституції України визначається, що Україна є правовою державою (стаття 1); органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8). За приписом частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах

повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

У статті 3 Конституції України закріплено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Права і свободи людини і громадянина захищаються судом (частина перша статті 55 Основного Закону України). Однією з основних засад судочинства є рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом (пункту 1 частини другої статті 129).

Частиною першою статті 8 Конституції України встановлено, що в Україні визнається і діє принцип верховенства права. Верховенство права - це панування права в суспільстві. Верховенство права вимагає від держави його втілення у правотворчу та правозастосовну діяльність, зокрема у закони, які за своїм змістом мають бути проникнуті передусім ідеями соціальної справедливості, свободи, рівності тощо. (абзац другий пункту 4.1 мотивувальної частини, Рішення Конституційного Суду України від 02 листопада 2004 року № 15-рп/2004 (справа про призначення судом більш м'якого покарання).

Одним з проявів верховенства права є те, що право не обмежується лише законодавством як однією з його форм, а включає й інші соціальні регулятори, зокрема норми моралі, традиції, звичаї тощо, які легітимовані суспільством і зумовлені історично досягнутим культурним рівнем суспільства. Всі ці елементи права об'єднуються якістю, що відповідає ідеології справедливості, ідеї права. (абзац другий пункту 4.1 мотивувальної частини, Рішення Конституційного Суду України від 02 листопада 2004 року № 15-рп/2004 (справа про призначення судом більш м'якого покарання).

Керуючись загальними засадами призначення покарання суд має призначати покарання конкретній особі за конкретний злочин, максимально індивідуалізуючи покарання.

Згідно з принципом індивідуалізації юридичної відповідальності (частина друга статті 61 Конституції України) при призначенні покарання суд має враховувати обставини справи (як ті, що обтяжують, так і ті, що пом'якшують покарання). Призначене судом покарання повинно, враховувати ступінь суспільної небезпеки, тяжкості вчиненого злочину, та враховувати особу винного та обставини його вчинення, що пом'якшують або обтяжують покарання тобто бути справедливим. (абзац сьомий пункту 4.2 мотивувальної частини, Рішення Конституційного Суду України від 02 листопада 2004 року № 15-рп/2004).

Вимога додержуватись справедливості при застосуванні кримінального покарання закріплена і в міжнародних документах з прав людини, зокрема у статті 10 Загальної декларації прав людини 1948 року (прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року), статті 14 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права 1966 року, статті 6 Конвенції про захист прав людини а основних свобод 1950 року. Зазначені міжнародні акти



згідно з частиною першою статті 9 Конституції України є частиною національного законодавства України. Виключно законами України визначаються діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них (пункт 22 частини першої статті 92 Конституції України).

Водночас, Конституційний Суд України зазначає, що виключно законами України мають врегульовуватись засади цивільно-правової відповідальності (загальні підстави, умови, форми відповідальності тощо), підстави кримінальної, адміністративної та дисциплінарної відповідальності - діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями (основні ознаки правопорушень, що утворюють їх склад), та відповідальність за них. У такий спосіб Конституція України заборонила врегульовувати зазначені питання підзаконними нормативно-правовими актами та встановила, що лише Верховна Рада України у відповідному законі має право визначати, яке правопорушення визнається, зокрема, адміністративним правопорушенням чи злочином, та міру відповідальності за нього (абзац сьомий пункту 2 мотивувальної частини та підпункту 1.1. пункту 1 резолютивної частини Рішення Конституційного Суду України від 30 травня 2001 року № 7-рп/2001).

Прийняття законів Основний Закон України відносить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85).

Разом з тим, члени Комітету зауважують, що 23 лютого 2017 року Верховною Радою України прийнято у першому читанні за основу проект Закону про внесення змін до статті 72 Кримінального кодексу України щодо удосконалення порядку зарахування строку попереднього ув'язнення (реєстр. №5259 ) у зв'язку з цим проект закону (реєстр. № 5534) втратив актуальність.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення)» (реєстр. № 5534 від 12 грудня 2016 року), поданий народним депутатом України Яценком А.В., не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету



**Р.П. КНЯЗЕВИЧ**